

Rör, Reference & Respons

En himmelsk kombination!

Enligt ryktet var det en anläggning vi bara måste höra! Fast inte förrän ägaren var helt nöjd. Men när det väl var dags blev det ett oförglömligt besök – hifi och musik i skön förening! **Text** Peter Ellsinger **Bild** Erik och Peter Ellsinger

Aterigen fick Erik och jag dra oss norrut från Göteborg för att kunna avnjuta ännu en god cigarr. Ryktet sa att detta var stället man kunde höra Reidar Perssons högtalare Respons under maximalt gynnsamma förhållanden. Elektroniken som matade högtalarna var nämligen 100 % Audio Research med rör och det hela avspelades i ett rum med en lätt akustikbehandling. Det var inte utan att förväntningarna var högt ställda!

Johan välkomnade oss ner i källaren i sitt hus, och för att få all information vi behövde om produkterna hade även Mr. Respons själv, Reidar Persson, anslutit. Förutom att vara pappa till Respons-högtalarna, så är Reidar en verklig Audio Research-entusiast och har goda kontakter med företaget. Johans anläggning är också utrustad med en ny kabelserie från Respons, så det var ju självklart att Reidar också skulle vara med på detta Hemma Hos-besök som därmed blev ett riktigt stereobesök.

Rummet i källaren är lite oregelbundet till formen, eftersom det finns en vedspis på höger sida som sticker ut en meter och därmed bryter av rummets fyrkantighet. Trappan ner till källaren öppnar också upp rummet till höger om lyssningsplatsen, så Johan har inte så stora problem med stående vågor i rummet. Taket är täckt med akustikplattor, eftersom rummet annars hade fungerat utmärkt som ekokammare. Johan har också kompletterat med dämpmaterial/diffusorer på strategiska ställen i rummet så att de mest elaka reflexerna hålls i schack. För att få lite perspektiv på hur Johan efter 50 år fick till denna drömanläggning ställde vi vår klassiska fråga:

H&M: Hur började ditt hifi- och musikintresse?

Johan: Det var runt 1960 när jag hade job-

bat en sommar och fått ihop 225 kronor för att kunna köpa en Philips-skivspelare med förstärkare och högtalare. Det var helt fantastiskt att kunna spela skivor själv, och även om det var mono så ligger det ju ett visst skimmer över denna första musikanläggning.

H&M: Men stereo lockade väl?

Johan: Ja självklart! Nästa steg i slutet på 60-talet blev en stereo byggd runt en Tandberg rullbandspelare med förstärkare och grammofonsteg inbyggt. Till det var det två

Luxor-högtalare och en Luxor-skivspelare. Inte High-End men ett stort steg upp från Philips-lådan.

H&M: Vi var många som odlade vårt hifi-intresse tidigt på 70-talet, men du väntade ett tag med uppgraderingen?

Johan: Ja, det var först mot slutet av det årtiondet som intresset riktigt tog fart, men det grundade sig mer på musik än hifi.

H&M: Men musiken krävde en riktigt tung rigg?

Vi blev även trakterade en suverän ljud- och bildupplevelse med en 92-tumsduk från Stewart FireHawk och en Sony-projektor. Anläggningen ger faktiskt en slags surroundupplevelse, trots begränsningen till två kanaler.

Johan: Ja, jag ville ha en anläggning som verkligen kunde plocka fram musiken ur LP-skivor, radio och kassetter som var det som gällde runt 1980. Grunden blev Infinity QRS drivna av Audio Research D-100 med en ARC D-110 enbart för basen. Försteget kom från GAS i form av Thaedra II. Linn Sondek LP12 var den huvudsakliga källan kompletterat med en Yamaha CT-7000 tuner och ett Nakamichi 1000 II kassettdäck. Jag hade börjat med en lillebror till QRS, men det var den här uppställningen som jag slog mig till ro med och som jag var nöjd med i nästan 30 år.

H&M: Hur kom det sig att du efter den långa tiden bytte ut nästan hela anläggningen?

Johan: 2009 så gick slutsteget för de övre registren, Audio Research D-100, sönder, och jag kollade då med en kompis som visste vilka apparater som var bra, vilken förstärkare jag skulle köpa istället. Han kom med så många förslag att jag blev helt förvirrad, så då föreslog han att jag skulle byta högtalare istället, och köra dem med D-110:an. Han kände "världens bästa högtalarkonstruktör" och det visade sig vara Reidar Persson på Respons.

H&M: Efter det mötet blev inget sig likt?

Johan: Det visade sig att Respons Grand Dimension var en fantastisk högtalare som dessutom bara behövde en förstärkare. Reidar och jag fick mycket god kontakt, och dessutom var vi båda intresserade av klassisk

Stora delar av Johans himmelska anläggning med rörmumma från Audio Researchs Reference-serie. Näst längst ner ser vi en värdig kvarleva från den gamla anläggningen i form av Yamahas super-tuner CT-7000. Bredvid tunern står skivspelarens nättel. Racken är Infinite Pagod Edition. Längst ner i racken hittar vi urkraften på 2x150 rörwatt oavsett last. Det är Audio Research Reference 150 som är helt balanserad och väger in på 35 kilo.

Reidar Persson från Respons färdig att betjäna skivspelaren från Spiral Groove. Skivhyllan med CD, DVD och BD består till 90% av klassisk musik. Både Johan och Reidar gillar udda, mindre kända kompositörer som gärna får vara från 1900-talet. Det finns också en stor LP-samling, förstås!

Johans skivtips

Klassiska:

A. Vivaldi "Cellokonserter / Roel Dilettiens" (Harmonia Mundi HMC 901655, CD)
 L. Boccherini "Fandango, Sinfonie & La Musica Notturna di Madrid / Le Concert des Nations" (AliaVox AVSA9845, CD)
 Mozart "Hornkonserter / Eric Ruske" (Telarc CD-80367, CD)
 Beethoven "Complete

Sonatas for piano & violin / Isabelle Faust & Alexander Melnikov" (Harmonia Mundi HMC 902025.27, CD)
 F. Schubert "Pianotrios komplett / Beaux Arts Trio" (Philips 412 620-2, CD)
 F. Hérold "La Fille Mal Gardée" (Decca 430 196-2, CD) eller LIM XR24 01, CD)
 R. Schuman "Hom-

mage a Bach" (Andreas Staler; Harmonia Mundi HMC 901989, CD)
 A. Ramirez "Misa Criolla" (José Carreras, Philips 462 051-2, CD)
 W. Walton "String Quartets" (Doric String Quartet, Chandos CHAN 10661, CD)
 Cecilia Bartoli "Sospiri" (Decca 478 2558, CD)
 Carmen Fantasy "The All Star Percussion

Ensemble" (Lim GS DXD 002, CD)

Övriga:

Flamenco Fever (M&K RealTime Records RT-107, DiD LP)
 Tsuyorsi Yamamoto "Trio Midnight Sugar" (Three Blind Mice tmb-23, LP)
 Arne Domnérus "Antiphone Blues" (Lim K2HD 026, CD)

musik och då speciellt lite udda kompositörer och 1900-talsmusik. Reidar var också Audio Research-fan och uppskattade speciellt deras rörkonstruktioner. Jag hade ju kört med transistorstutsteg från denna klassiska tillverkare i form av D-100/110, men Reidar inspirerade till att "röra" mig i den andra riktningen.

H&M: Så det blev flaskor för hela slanten?

Johan: Ja, ARC:s Reference-serie som är helt rödriven blev mitt val. Deras transistorkonstruktioner är bra men rörsidan är bättre. Apparaterna har ingen egen klang utan låter musiken passera helt orörd – bara förstärkt. Klangen är naturlig och autentisk – precis som högtalarna från Respons. Reidar och Audio Research är samma andas barn med en lång tradition av att lyssna sig fram till de bästa komponenterna och konstruktionerna. Man har en klar vision om hur slutresultatet skall bli med akustisk musik som referens, ofta i form av klassisk musik och jazz. Audio Research startade 1970 och Reidars första kommersiella produkt debuterade 1980. Båda har en tradition på 35–40 år av gradvis förfining mot ett klart och tydligt mål – oförfalskad musik!

H&M: Så till slut hade du möblerat ditt Infinite Pagod Edition-rack med hela Reference-serien?

Johan: Det blev helrör kan man säga, och eftersom jag bara behövde ett slutsteg så fick jag välja ett av de fyra kraftpaket som man har i serien. Slutstegen finns i watt-storlekar på 75, 150, 250 och 750 där de två största

Johans vinylare är en konstruktion av Allen Perkins – Spiral Groove SG-1 med tonarmen Centroid. Guldklampen längst fram är från Clearaudio och heter följderiktigt Goldfinger. Hatten av!

är monoblock. Mitt val föll på Reference 150 som ger mig tillräckligt med effekt för högtalare och rum. Den är helt balanserad, lämnar 150 watt oavsett last och väger in på mäktiga 35 kilo.

H&M: Början på kedjan är inte mindre imponerande?

Johan: CD-spelaren är ARC Reference CD8 som är den absolut bästa CD-spelare jag har hört. Den är toppmatad och har en

en lågt placerad vikt som delvis är placerad framför balanspunkten som ger denna egenkap. Spårförmågan gör att man får en ökad renhet och kraft i återgivningen från nästan alla skivor.

H&M: Du spelar inte bara CD utan också DVD och Blu-ray?

Johan: Ja, men jag håller mig till 2-kanal trots alla flerkanaliga möjligheter från dessa skivor. Grunden är en Oppo BDP-95EU och

Hos Johan fick vi höra CD där ytterkanten svarvats/skurits ner till 36 grader och målats svart. Reidar Persson såg till att fonogrammen blev välsvarvade. Ett antal jämförelser gav vid handen att detta är en av de mer betydande tweaksen i hifi-historien. Man kan nästan säga att klangen blir analog. Maskinen är en CD Sound Improver från Svalander.

Vänster: Respons Grand Dimension är inte så stor som namnet vill påskina. Visserligen är den 112 centimeter hög och väger 85 kilo, men det är framförallt i ljudet som den är stor. Det är en trevägs basreflexkonstruktion med element från Scan-Speak. I basen sitter en 10-tummare, mellanregistret hanteras av en 5-tummare och i toppen sitter samma firmas berylliumdome.

Baksidan på försteget visar upp Respons nya kabelserie. Ett antal enkardeliga ledare individuellt tefloniserade bygger upp respektive pol. Svenskproducerad ren, syrefri koppar och omagnetiska kontakter i kolfiber och rostfritt stål sätter pricken över i. Vill du ha? Då får du skaffa Respons-högtalare först!

Här ser vi delar av hemmabioupställningen. En dator, Blu-ray-spelaren Oppo BDP-95EU och ytterligare en pjäs i Reference-serien från Audio Research – DAC/Digital Media Bridge – som inte fullt ut kan serva Oppon i brist på ett HDMI-uttag. Respons erbjuder Johan "surround" över två kanaler.

för att få max ur den har jag ytterligare en klenod ur ARC Reference-serien – ARC Reference DAC/Digital Media Bridge – som avkodar signalen från skivorna. Denna är givetvis också rörbaserad och hanterar upp till 24 bitar/192 kHz. Tyvärr får jag inte ut mer än 48 kHz ur Oppon när jag kör högupplösta Blu-ray-skivor från till exempel 2L. DAC:en har ingen HDMI-kontakt som är den enda vägen man kan få ut högre samplingsfrekvens. Jag har precis skaffat mig en bärbar dator så att jag kan tanka ner filer och få ut högre upplösning den vägen! På bildsidan finns det många underbara klassiska skivor att njuta av. Jag har en Sony VPL-VW95ES projektor och en 92-tums Stewart FireHawk-duk. Det blir väldigt bra trots att jag "bara" kör 2-kanal. Anläggningen målar upp lokalen i alla dimensioner så min "surround" är inbyggd i steron!

H&M: Då har vi bara kablarna kvar att prata om. En viktig del av anläggningen.

Johan: Ja, nu kommer Reidar in igen för det är han som har konstruerat alla kablarna. Det är en ny kabelserie som under namnet Respons kommer att finnas tillgängliga enbart för Respons-ägare till sommaren. Jag har förmånen att få vara testobjekt, och nu är Reidar klar med finjusteringen så det du hör är den färdiga produkten. Det är enkla, raka principer med enkardeliga ledare i varierande antal i ren, syrefri svenskproducerad koppar med varje kardel individuellt isolerad med teflon och sedan varje pol samlad och isolerad med teflon. Jag har dessa kablar både som signal (balanserat/obalanserat) och högtalarkabel. Samma typ av kabel sitter också internt i Respons-högtalarna. Kontakterna är omagnetiska i kolfiber och rostfritt stål. Även här lyckas Reidar skapa en överföring som är neutral

och ofärgad. Kabeln har inget eget ljud. Jag är mycket nöjd med dessa, och dessutom är de rimligt prissatta.

Efter denna imponerande genomgång av anläggningen blev det så dags att lyssna på musik, och Johan fick börja med att spela några av sina favoriter. En gammal klassiker i form av Oscar Petersons album "We Get Requests" och spåret *You Look Good to Me* tog fullständigt andan ur mig. Det är ju en inspelning som man har hört många gånger, men här stod verkligen musikerna framför mig! Frigjort, dynamiskt, musikaliskt, roligt – ja det är svårt att sätta ord på känslorna för det var så nära man kan komma att få in "gubbarna" i rummet! En Naxos-inspelning av pianomusik av en för mig okänd kompositör vid namn Alkan spädde bara på fascinationen. Vilken pianoklang! Vilket rum!

När så Johan sparkade igång vinylriggen och laddade en Direct-to-Disc LP med "Flamenco Fever" (M&K Real Time Records) så ökade temperaturen ytterligare, och kom farligt nära de 40 graderna för recensenten. Vilket drag, vilken närvaro! Nu kunde jag inte hålla mig, och min hembrända svarta CD med ett 20-spårigt urval av olika musik kom på plats i CD8-spelaren. Jag kör ofta 30 sekunder per spår, men här kunde jag bara inte byta, för även de jobbiga och svettiga rockspår som skivan utsatte anläggningen för, passerade med sådan elegans och musikalitet att man bara fortsatte att lyssna.

Trots att anläggningen är justerad för klassisk musik och jazz, lät det minst lika bra om olika former av rock. Anläggningens lite ljusa klang, som fungerar bra på klassisk musik, skulle kunnat bli ett problem på rock, men det lät bara rent, tydligt, upplöst, musikaliskt och det var förbaskat roligt att lyssna på.

Efter att jag fått mitt lystmäte av min skiva, så drömde Johan till med det slutliga beviset på vad denna himmelska musikanläggning kan göra.

Ett par skivor med kammarmusik och då speciellt stråkkvartetter serverades, och det var bara att kapitulera. När Respons och Audio Rör-search gör musik av denna svåråtergivna konstform så är det bara att konstatera att man lyckats fullt ut! Tack Johan för en musikalisk upplevelse av format där hifi och musik smälter ihop på ett underbart sätt!

H&M

Johans anläggning

Högtalare: Respons Grand Dimension
Rack: Infinite Pagod Edition
Slutsteg: Audio Research Reference 150
Förförstärkare: ARC Reference 5
CD-spelare: ARC Reference CD8
Phonosteg: ARC Reference Phono 2
Tuner: Yamaha CT7000
Skivspelare: Spiral Grove SG-1
Tonarm: Spiral Groove Centroid
Pickup: Clearaudio Goldfinger
Blu-ray-spelare: Oppo BDP-95EU
DAC: ARC Reference DAC
Projektor: Sony VPL-VW95ES
Filmduk: Stewart FireHawk
Nätkablar: Respons
Nätkontakter/vägg: Furutech FI-E50 (R)
Nätkontakter/apparater: Furutech FI-50 (R)
Nätfördelare: Furutech e-TP609E
Högtalarkablar: Respons
Högtalarkontakter: Furutech FP-201 (G)
Signalkablar: Respons
Signalkontakter: Furutech CF-601M (R) och CF-602F (R)
Digitalkabel: Transparent Reference 75-Ohm Digital Cable